

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 57 64 31 47
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

DNT Oslo og Omegn v/Jon-Leo K. Svendsen

Saksbehandler Eldrid Nedrelo

Vår ref. 2020/9121-17 432.2

Dykkar ref.

Dato 25.04.2022

Delegert vedtak – Tillatelse - Utladalen landskapsvernområde - 2022 - Bruk av helikopter for transport av materiale, utstyr og proviant - Storeselet og Nye Fjøslen på Vettismorki

Vi viser til søknad mottatt på e-post den 05.04.22, og til e-postutveksling.

Delegert vedtak:

DNT Oslo og Omegn får tillatelse til frakt av materialer og utstyr for oppføring av Nye Fjøslen, for ferdigstilling av vedlikeholdsarbeid på Storeselet og proviantransport til Vettismorki. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriftene for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 6.3 f) og g), og Jotunheimen nasjonalpark § 3 pkt. 6.3 c).

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for material og utstyrtransport i perioden 25. mai - 15 juni.
- Tillatelsen i denne perioden gjelder inntil 20 hiv i løpet av en dag.
- Innflyging i denne perioden skal skje fra Sletterust, retur samme veg, jf. angitt trase i søknaden.
- Tillatelsen gjelder proviant- og utstyrtransport uke 24.
- Tillatelsen i uke 24 gjelder inntil 2 hiv.
- Innflyging i uke 24 skal skje fra nord, med utgangspunkt Krossbu ved Fv 55/Skogadalsbøen, og skal skje etter korteste trase til Vettismorki, langs østsida av Utladalen eller fra Tyin, retur samme veg, evt. utflyging til Tyin.
- Bruk av helikopter skal avgrensnes til det som er strengt nødvendig, og i størst mulig grad samordnes i tid og rom.
- Tillatelsen gjelder ikke ren persontransport.
- Avfall, byggerester og utstyr transporteres ned med taubana fra Vettismorki til Vetti.
- Helikoptertransporten skal gjennomføres på ukedag, ikke helg.
- SNO v/ Rigmor Solem er varsla om tidsperioder for transporten ved kopi av vedtaket. Kontaktinformasjon til SNO mobilnr. 959 65 158, eller e-post rigmor.solem@miljodir.no.

- Tillatelsen skal tas med ved flyging og vises ved kontroll.
- Det skal føres kjøreskjema som skal være med under transporten, jf. vedlegg til tillatelsen. Kjøreskjema skal fylles ut før hver tur og sendes til Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen innen 15. august 2021.

Tillatelsen gjelder i medhold av verneforskriftene og søker må innhente evt. tillatelse etter motorferdselloven fra kommunene Lom, Luster og Årdal og grunneier.

Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningsloven. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via nasjonalparkstyret innen tre uker etter at brevet er mottatt.

Dokument i saka

1. E-post av 19.04.22 fra DTN Oslo og Omegn
2. E-poster fra forvalter av 19.04.22 og 21.04.22, spørsmål om behov for landing etter avslutta byggeprosjekt.
3. E-poster av 19.04.22 og 21.04.22 fra DNT Oslo og Omegn, klargjøring av behov.

Saksopplysninger

Utdrag fra søknad:

Viser til byggesaken på Vettismorki og dispensasjon med deres ref. 2020/9121-15 432.2 og søker med dette tillatelse til helikoptertransport mellom Sletterust og Vettismorki.

Det ble i 2021 fløyet inn materialer samt utført en del arbeider på Storselet på Vettismorki. Det gjenstår nå noe mindre arbeid utvendig og innvendig på Storselet. Restaureringsarbeidene av laftekassen til "Nye fjøsen" er nå ferdigstilt og byggesettet er klart til transport til plassen. Følgende arbeider gjenstår nå på anlegget på Vettismorki:

- Transport av nye fjøsen samt resterende materialer til Storselet til Vettismorki
- Ferdigstilling av Storselet
- Restaurering av tuftene for Nye fjøsen
- Montering og bygging av nye fjøsen
- Legging av torv på taket til nye fjøsen
- Uttransport av materialer og utstyr

Arbeidene utføres delvis som dugnad og delvis med innleid arbeidskraft.

Behov for helikoptertransport

Opprinnelig plan var å transportere byggesettet nå i vinter, men grunnet snømengdene har vi endret på dette, vi ønsker allikevel å ferdigstille prosjektet på forsommeren i år slik at vi kan åpne til sommerferien. For å nå dette målet har vi behov for helikoptertransport mellom Sletterust og Vettismorki i løpet av uke 22 slik at vi har resten av juni til å ferdigstille prosjektet der oppe. For å ta hensyn til varierende værforhold søker vi å fly i perioden 25. mai - 15 juni. Det som skal transporteres er selve byggesettet, diverse utstyr og inventar samt dugnadsutstyr totalt ca 20 hiv i løpet av én enkelt dag. Transporten betinges naturligvis også av ferdig behandlet byggesak hos kommunen. Inntransport av proviant og eventuelt supplerende materiell er planlagt sammen med hovedtransporten på Sognefjellet i midten av juni.

Vi har vært i kontakt med Ole Morten Sunde som er aktiv på Vettismorki og kan bistå oss med nedtransport av byggerester og utstyr via taubanen som går ved Vetti Gård. Vi har tro på at vi klarer å transportere ned det som blir av byggeavfall og utstyr via taubanen. Dersom vi imidlertid ikke får dette til allikevel, ønsker vi å koble uttransporten på en annen eventuell flyvning til Fannaråkhytta eller Skogadalsbøen. Tilsvarende søknad sendes også til behandling hos Årdal kommune.

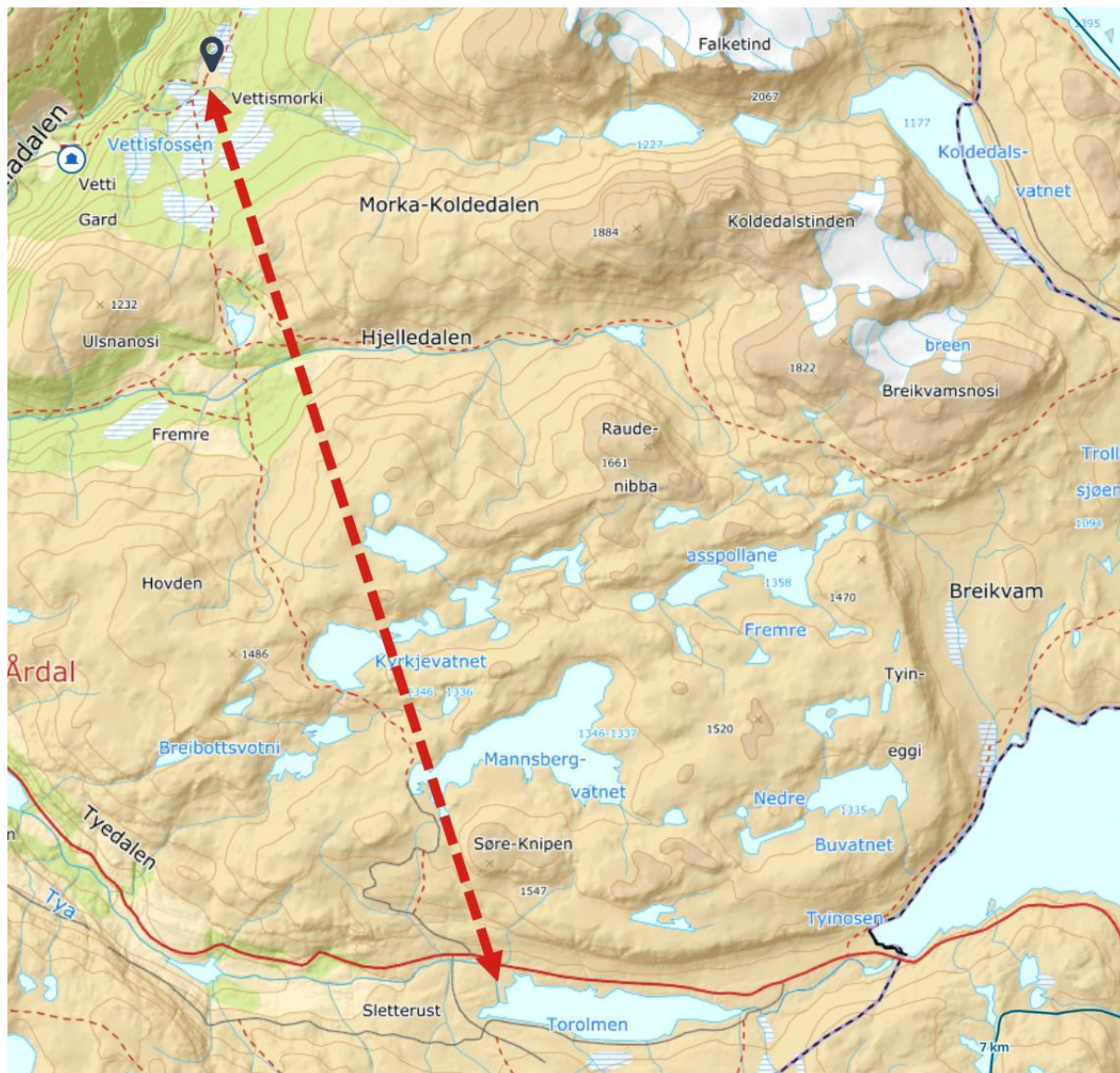
Kartet på neste side viser aktuell helikopterrute med start fra Sletterust og korteste veg til Vettismorki med retur samme veg.

Tilleggsopplysninger fra søker ved e-poster av 19.04.22 og 21.04.22

Jeg vil tro det går an å få det vi eventuelt ikke får med oss ned med taubanen lar seg transportere med én enkelt landing, men dette er jeg ikke helt sikker på. Grunnen til det er at det vi eventuelt ikke klarer å frakte ned med taubanen er veldig store eller veldig tunge ting som ikke får plass på taubanen. Jeg ser imidlertid ikke hva dette eventuelt skulle være, derfor har vi trua på at vi får utstyret ned med taubanen.

Behovet i samband med flyginga i uke er kan være ca 2 hiv ned til Vettismorki. Med forbehold om at byggearbeidene går som planlagt er det behov for å frakte ned proviant og en del utstyr/inventar til hytta. Ingen veldig tunge ting, så regner med at det går bra på 2 hiv.

Vi skal være nøye og følge opp valg av trase for flyging på østsida av Utladalen, da vi vet at vi må unngå flyging i nedre del av Utladalen mot Årdal.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i henhold til vedtekter revidert 13.08.2015. NP-styret har i møte 11. mai 2016 delegert til nasjonalparkforvalter å gjøre vedtak i kurante saker etter de spesifiserte dispensasjonsreglene og i saker etter naturmangfoldlova § 48 med etablert forvaltningspraksis.

Verneformål – forskrift

Verneforskrifta for Jotunheimen nasjonalpark, § 3 pkt. 6.1, setter forbud mot all motorferdsel, inkludert start og landing med luftfartøy, og lavtflyving under 300 m over bakken.

§ 3 pkt. 6.3 c) opner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med «*transport av brensel, proviant, varer og utstyr til turisthytter, hytter og setrer.*»

Verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 6.1, setter forbud mot all motorferdsel, inkludert start og landing med luffartøy, og lavtflyving under 300 m over bakken.

§ 3 pkt. 6.3 f) opner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med «*..transport av varer, brensel, proviant og utstyr inn til turisthytter, hytter og setrer.*»

§ 3 pkt. 6.3 g) opner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med «*..transport av materialar til vedlikehald og byggearbeid på bygningar, anlegg og innretingar.*»

Søker har tidligere opplyst om at det utvendige arbeidet på Storesetet gjelder utskifting av eksisterende materialer med tilsvarende nye slik at arbeidet ikke vil medføre noen utvendige endringer på bygningen. Dette arbeidet omfatter:

- Ny utvendig kledning
- Ny vindsperre
- Vinduene (samme type med gjennomgående smale sprosser)
- Det lille vinduet i østveggen tas bort. For å utnytte det ytterste rommet med tre sengeplasser på hver langvegg blir det ikke plass til dette vinduet. Vinduet har en plassering og form som tyder på at dette er av nyere dato, og det at det tas bort har ikke betydning med tanke på byggeskikk.
- Det er ikke behov for å skifte ytterdøra til selet.

Selve vedlikeholdsarbeidet på Storesetet er direkte hjemla i verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.2 b), som slår fast at vernet mot inngrep i landskapet ikke er til hinder for: «*Vedlikehald av bygningar, anlegg og innretingar. Vedlikehald omfattar ikkje ombygging eller utviding. Vedlikehald skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpassast landskapet.*»

Dispensasjon for oppføring av Nye Fjosen og uttak av torv til taket følger av egen dispensasjon, Utladalen LVO – Dispensasjon – 2022 – Oppføring av «Nye fjosen» i tilknytning til ny turisthytte på Vettismorki – DNT Oslo og Omegn , datert 21.03.22.

Jotunheimen nasjonalpark – Utladalen landskapsvernområde – Dispensasjon – Motorferdsel – 2019-2022 – Drift av turisthytter og kvisting av vinterruter – DNT Oslo og Omegn omfatter ikkje provianttransport til Vettismorki. Behovet for provianttransport knyttet til oppstart av drifta av Storesetet behandles derfor i denne saken.

Forvaltningsplan (rettledende utkast fra 2008)

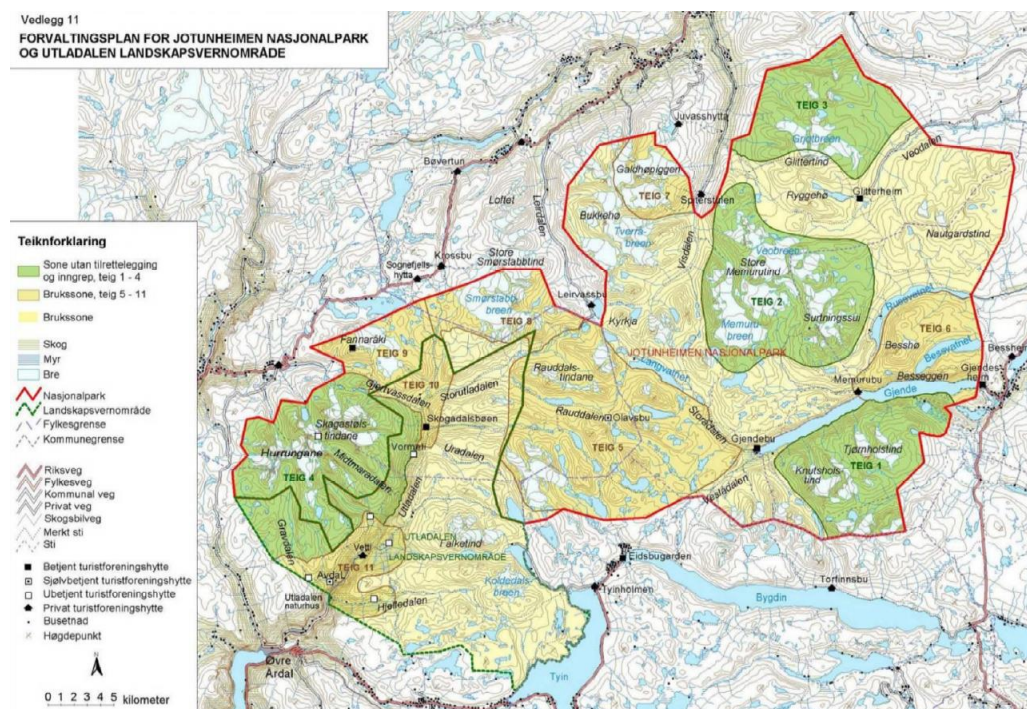
I følge forvaltningsplan er det et mål å holde den motoriserte ferdsele i nasjonalparken og landskapsvernområdet på et så lavt nivå som mulig. Videre vil det i tråd med forvaltningsplanen bl.a. være et vilkår for motorisert ferdsel at:

- «*transportbehova skal samordnast*»

- «for private hytter i verneområda vil det bli følgt ein restriktiv dispensasjonspraksis. Transport av materialar til vedlikehald av hytter vil normalt bli gjeve.»
- «Det vil vere vanskelegare å få løyve til motorisert ferdsel innanfor vernesonene samanlikna med brukssonene.»

Forvaltningsplanen deler inn verneområdet i ulike soner etter grad av tilrettelegging, og gjennom differensiert forvaltningspraksis tar en sikte på å bevare områda markert med grønt på forvaltningsplankartet mest mulig uforstyrret. Soneinndelinga gjelder både tilfeller som tekniske inngrep og ulike aktiviteter, som motorferdsel.

Kartutsnittet nedenfor viser soneinndelinga i forvaltningsplanen, med grønne teiger som skjema:

Tiltaket er planlagt innen brukssonene, teig 11. Her er det åpnet for en viss aktivitet, så lenge man tar hensyn til sårbare arter og andre verneverdier.

Motorferdsel knyttet til turisthytter har følgende føringer i kap. 8.15.2 (relevante utdrag):
«- - Også innfor ei turistbedrift sitt område (spesiell sone for tilrettelegging og inngrep) skal omfanget av motorferdsel holdast på lågast mogleg nivå, og det er berre transport av varar/tungt utstyr det vil bli gjeve løyve til. - - Motorkøyrerøy er framandelement i verneområda, og med mange motoriserte køyrerøy er det vanskeleg å halde kontroll med ulovleg bruk av desse..»

Naturmangfoldlova

Søknaden blir også vurdert etter miljørettsprinsippa i naturmangfoldlova (nml) §§ 8-12.

Presedens

Presedensvirkningen av etablering av Nye Fjøsén på Vettismorki ble vurdert i sak 15/2022. Utdrag fra vurderinga:

«På Vettismorki var det et privat tilbud om overnatting på Ingjerdbu fram til og med 2017. Da ble hytta tatt tilbake i privat eie. Grunneierne har nå tilbudt DNT Oslo og Omegn å sette i stand og leie Storeselet. Istandsetting av Storeselet krever ikke tillatelse etter verneforskrifta fra nasjonalparkstyret, og spørsmålet om presedensvirkningen er knyttet til søknaden om oppføring av Nye fjøsén, som skal dekke behovet for utedo, vedskjul, sikringsbu/hunderom og proviantlager knyttet til drifta av den selvbetjente DNT hytta. Etablering av et helt nytt overnattingssted på Vettismorki ville kunne skapt uheldig presedens sett i forhold til andre verneområder, men det at det har vært et tilsvarende tilbud i området tidligere og at istandsetting og drift av Storeselet medfører behov for utedo/vedskjul/sikringsbu/hunderom/lager, gjør at dette er et spesielt tilfelle. En mener derfor at denne saken ikke vil kunne danne presedens for andre aktører i det samme området eller i andre verneområder.

Avtalen mellom DNT OO og grunneier vil i dette tilfelle medføre at Storeselet blir ivaretatt i stedet for at bygget kanskje ville forfalle ytterligere.»

Med bakgrunn i dette mener forvalter at transport av materialer til vedlikehold av Storeselet og for oppføring av Nye Fjøsén er et særskilt tilfelle som ikke vil skape uheldig presedens i andre saker. Det er etablert praksis å gi tillatelse til provianttransport til private turisthytter og DNT-hytter i Jotunheimen og Utladalen.

Vurdering

Storeselet vil bli ei sentral DNT-hytte på rutenettet i sørvestre del av Jotunheimen, og vedlikehold av selet og oppføring av Nye Fjøsén er nødvendig for å kunne ta det i bruk til formålet. Transport av materialer og utstyr er planlagt gjennomført i perioden 25. mai – 15. juni for å få ferdigstilt prosjektet i forkant av hovedsesongen 2022. Proviatnttransport til Storeselet er planlagt samordna med øvrig proviatnttransport i Jotunheimen i midten av juni. Transporten søkes effektivisert ved å transportere alt materiale og utstyr i løpet av en dag og med innflyging fra Sletterust. Inntransport av proviant og evt. supplerende materiell er planlagt sammen med hovedtransporten på Sognefjellet i uke 24.

Kunnskapsgrunnlaget (nml § 8) er vurdert som tilfredsstillende når det gjelder biologiske verdier i området. Det ble gjennomført sårbarhetsvurdering for fugl i Vest-Jotunheimen i 2018. Kartlegging er gjort med særlig fokus på rovfugl. Helikopter vil kunne forstyrre fugl og vilt, og dette kan være særlig uheldig i hekke- og ynglesesongen. Rapporten fra kartlegginga viser til følgende observasjon: «Samme dag foregikk det helikoptertransport av varer inn til Skogadalsbøen, med 5 – 6 flyturer inn og ut dalføret. Transporten startet ca. kl. 12.00 og foregikk over et 2 - 3 timer. Ved alle passeringer av hekketida (figur 8) fløy ørna ut fra hekkeberget, og ble tydelig forstyrret av helikoptertrafikken. Det er svært uheldig hvis tilsvarende situasjon oppstår tidlig i hekketida eller ved ugunstige værforhold. Denne forstyrrelsen kan i en slik situasjon forårsake oppgitt eller mislykket hekking.»

Denne kunnskapen har gjort at det i dispensasjonen for material- og utstyrstransport settes vilkår om innflyging fra Sletterust, og for proviatnttransporten settes vilkår om at en skal unngå innflyging til Skogadalsbøen via Utladalen, og heller benytte alternativ transportrute

for helikopter med transport inn fra Sognefjellet (Krossbu / Sognefjellshytta), eller med utgangspunkt fra Tyinområdet.

Så lenge transporten kommer inn fra Sletterust i øst (material- og utstyrstransport) og fra Krossbu og Skogadalsbøen i nord (provianttransport) med vilkår om å avgrense flyginga i tid og rom, vil påvirkningen være akseptabel. Det vil ikke forekomme gjentatte forstyrrelser over en lengre periode. Ved å avgrense helikopterbruken som angitt i vilkårene til brukssonene, mener forvalter at sannsynligheten for unødig forstyrning av vilt er mindre (jf. nml. § 9), og en kan ikke se at helikopterbruken i dette tilfellet vil påvirke verneformålet eller verneverdiene nevneverdig. Flyging med helikopter vil skje i brukssone fra Sletterust og gjennom nasjonalparken og blir kombinert med provianttransport til Skogadalsbøen. Transporten til stølsområdet på Vettismorki vil derfor gi relativt liten merbelastning på naturmiljøet (jf. nml § 10). Forvaltningsmyndigheten følger en generelt streng praksis når det gjelder motorferdsel, og samla belastning blir vurdert som akseptabel for tiltak der nytteverdi blir vurdert som klart større enn ulempene.

Tiltaket medfører ikke ødeleggelse av natur, og naturmangfoldloven § 11 blir derfor ikke vurdert nærmere.

Helikoptertransporten må planlegges slik at tidsrom med støy blir så kort som mulig. Det er positivt at det blir planlagt best mulig samordning med transporten til Skogadalsbøen (jf. nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder).

Konklusjon

Med vilkårene som blir satt for tillatelsen, vurderer forvalter at dispensasjonen ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig og at de ikke er i strid med verneformålet. I medhold av forvaltningsplanen er det etablert praksis å gi tillatelse til materialtransport for vedlikehold av bygninger.

Med bakgrunn i vurderingene etter naturmangfoldloven §§ 8-12 og verneforskriftene vurderer forvalter at det kan gis dispensasjon til material- og utstyrstransporten, samt provianttransporten med hjemmel i verneforskriftene for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 6.3 bokstav f) og g) og for Jotunheimen nasjonalpark § 3 pkt. 6.3 bokstav.

Med hilsen
Eldrid Nedrelo
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvaltaren i Vestland
SNO v/ Rigmor Solem
ÅRDAL KOMMUNE
Kari Sveen

Statens hus, Njøsavegen 2
Statsråd Evensensveg 4-6

6863 LEIKANGER
6885 ÅRDALSTANGEN